

Svar *direkt*

om svensk
kriminalvård

2007

Kriminalvården

Produktion september 2007:
Kriminalvården, Huvudkontoret
Informationsenheten
601 80 Norrköping
Tel : 077-22 80 800
www.kriminalvarden.se

Ytterligare exemplar kan beställas från Förlaget:
Fax: 011-496 35 17
Beställningsnummer: 5000

Förord

Kriminalvården är en del av rättsväsendet, vars uppgift är att uppfylla de kriminalpolitiska målen. Dessa är att minska brottsligheten och att öka tryggheten i samhället.

Kriminalvårdens uppgift är:

- att verkställa påföljderna fängelse och skyddstillsyn (inklusive samhällstjänst och kontraktsvård).
- att ansvara för övervakning av villkorligt frigivna.
- att verkställa föreskrifter om samhällstjänst vid villkorlig dom samt utföra personutredningar i brottmål.

Uppdraget ska utföras genom att Kriminalvården:

- vidtar åtgärder som påverkar den dömda att inte återfalla i brott.
- i sin verksamhet upprätthåller en human människosyn, god omvårdnad och ett aktivt påverkansarbete med iakttagande av en hög grad av säkerhet samt respekt för den enskildes integritet och rättssäkerhet.

Innehåll

Brott	4
Påföljder.....	6
Unga brottslingar.....	7
Häkte, häktning	9
Transporttjänsten	12
Frivård.....	13
Personutredning.....	13
Skyddstillsyn	14
Övervakning.....	15
Intensivövervakning, IÖV (fotboja)	16
Kontraktsvård	18
Samhällstjänst.....	19
Fängelse/Anstalt	20
Livstidsdömda.....	20
Unga	21
Utländska medborgare.....	21
Kvinnor.....	22
Rymningar, permissioner	23
Särskilda utslussningsåtgärder.....	23
Kontroll och säkerhet	24
Narkotika	26
Intagnas sysselsättning.....	28
Brotts- och missbruksrelaterade program	29
Arbete.....	30
Annan strukturerad verksamhet.....	30
Utbildning för intagna	30
Personal	32
Kostnader.....	32
Organisation.....	33

Brott

Hur många brott anmäls varje år?

Varje år anmäls ca 1,2 miljoner brott i Sverige.

Vilka brott anmäls mest?

Drygt 65 % av samtliga brott 2006 var stöldbrott.

Antal anmälda brott

583 000 stöldbrott och tillgreppsbrott

148 000 skadegörelse

136 000 stölder ur och från motordrivet fordon

66 650 cykelstölder

77 000 misshandelsbrott

56 200 butiksstölder

57 500 bedrägeribrott

36 500 biltillgrepp

66 850 narkotikabrott

46 150 olaga hot

34 600 ofredande

27 300 rattfylleribrott

15 000 bostadsinbrott

8 600 rån

4 150 våldsbrott mot tjänsteman

4 200 våldtäkter

1 650 sexuellt tvång och utnyttjande

Hur många brott är med dödlig utgång?

91 fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång.

Hur många brott klaras upp?

År 2006 klarades 416 000 brott upp. Uppklaringsprocenten var 34 %.

Källa: BRÅ

Påföljder

Vilka påföljder finns i den svenska brottsbalken?

De påföljder som domstolen kan välja mellan är böter, fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn, sluten ungdomsvård och överlämnande till särskild vård.

Vilka påföljder verkställs av Kriminalvården?

Fängelse, intensivövervakning (fotboja), villkorlig dom med samhällstjänst, skyddstillsyn, skyddstillsyn med samhällstjänst, skyddstillsyn med särskild behandlingsplan - kontraktsvård.

Fängelse

Tidsbegränsade fängelsestraff är mycket sällan längre än tio år och aldrig kortare än två veckor. Vid upprepade återfall och gemensamt straff för flera brott, kan den tidsgränsen överskridas.

Den som döms till livstids fängelse kan bli villkorligt frigiven först efter att han av regeringen fått sitt straff omvandlat till ett tidsbestämt straff.

Intensivövervakning

Intensivövervakning med elektronisk kontroll (fotboja) är ett alternativt sätt att avtjäna fängelsestraff. Den dömda övervakas dygnet runt med hjälp av en sändare som sätts runt foten. Den som döms till fängelse i högst sex månader kan ansöka om intensivövervakning.

Villkorlig dom med samhällstjänst

Domen används främst när en person begår brott av engångskaraktär. Kan förenas med samhällstjänst - om den dömda samtycker.

Skyddstillsyn

Skyddstillsyn är en icke frihetsberövande påföljd. Skyddstillsyn innebär en prövotid på tre år, där den dömda ställs under övervakning första året. Vid misskötsamhet kan prövotiden förlängas.

Skyddstillsyn med samhällstjänst

Skyddstillsynen kompletteras med en föreskrift att utföra ideellt arbete. Domstolen bestämmer antalet timmar till minst 40 och högst 240.

Skyddstillsyn med särskild behandlingsplan - kontraktsvård

Kontraktsvård är ett tydligt alternativ till fängelse i upp till cirka två år. En förutsättning för domen är att missbruk (eller något annat som kan kräva behandling) väsentligt bidragit till brottsligheten.

Vad gäller för unga brottslingar?

Straffmyndighetsåldern i Sverige är 15 år, vilket innebär att personer under 15 inte kan dömas till påföljd. Personer under 18 år döms endast i undantagsfall till fängelse. De blir i regel föremål för åtgärder enligt lagen om vård av unga. Person under 21 år får inte dömas till livstids fängelse.

LSU - lagen om slutna ungdomsvård

Syftet med lagen är att hålla de yngsta lagöverträdarna utanför kriminalvård och fängelse. Verkställigheten ska ske vid särskilda ungdomshem.

Man dömer inte flertalet ungdomar i 15-17-års åldern som begått grova eller upprepade brott till fängelsestraff. Syftet är att motverka de svåra skadeverkningar som en fängelsevistelse kan få för en ung människa.

Statens Institutionstyrelse ansvarar för vård av unga dömda, med motsvarande uppgifter som Kriminalvården.

Vem bestämmer om unga brottslingar ska dömas till slutna ungdomsvård?

Slutna ungdomsvård är också ett straff som är tidsbestämt av domstolen utifrån hur grovt brott som begåtts.

Vem ansvarar för sluten ungdomsvård?

Det gör Statens Institutionsstyrelse.

Är det sant att alla fångar frigges efter halva straff-tiden?

Nej, numera frigges inga fångar villkorligt efter halva strafftiden. Villkorlig frigivning sker alltid efter det att två tredjedelar av strafftiden avtjänats. Villkorlig frigivning kan dock inte komma ifråga förrän en månad har avtjänats. Villkorlig frigivning kommer inte ifråga om fängelsestraffet kombinerats med skyddstillsyn.

Häkte/Häktning

Inom svenskt rättsväsende är gripande, anhållande och häktning de tre viktigaste tvångsmedlen.

Under vilka former sker ett gripande?

Ett gripande sker i de flesta fall i samband med att en person ska anhållas. Ett gripande kan dock i brådskande fall ske ”direkt på plats”, för att sedan omedelbart rapporteras till åklagare, som beslutar om anhållan – eller frigivning.

När sker ett anhållande?

Ett anhållande beslutas av åklagare och är ett provisoriskt frihetsberövande, som ofta föregår en häktning.

Vem beslutar om häktning?

Häktning beslutas av domstolen efter framställning av åklagare.

När får en person häktas?

Personen ska vara skäligen misstänkt för brott, som enligt lag föreskriver fängelse i minst ett år. Dessutom måste minst en av följande tre förutsättningar uppfyllas:

- risk för avvikelser
- risk för försvårande av utredning
- risk för fortsatt brottslighet

Häktning får ske oberoende av brottets beskaffenhet om den misstänkte:

- är okänd och vägrar uppge namn och adress
- saknar hemvist i landet.

Under vilka förutsättningar måste häktning beslutas?

När minimistraffet för brottet överstiger två år och det inte är uppenbart att skäl till häktning saknas.

Hur många häkten finns det i landet?

Det finns 32 häkten med 1 847 platser.

Vilka är alternativen till häktning?

Alternativ till häktning är övervakning, reseförbud och anmälningsskyldighet.

Gäller samma regler för unga?

I princip kan varje person som fyllt 15 år häktas, men för ungdomar mellan 15-18 år ska synnerliga skäl föreligga. Alternativet är placering vid särskilda ungdomshem.

Hur många ungdomar under 18 år häktas varje år?

Under 2006 häktades 11 ungdomar.

Hur många kvinnor häktas varje år?

Under 2002 häktades 93 kvinnor, under 2006 var antalet 113.

Sitter enbart häktade på häkten?

Nej, i upp till några dygn kan andra placeras i häkte. Det kan vara personer som omhändertagits med stöd av till exempel socialtjänstlagen, lagen om vård av ungdom (LVU), lagen om vård av missbrukare (LVM) och utlänningar som väntar på att förpassas ur riket.

Hur lång tid kan en misstänkt få sitta häktad?

Det finns inget i lagen som begränsar häktningstidens längd. Om åtal inte väcks inom 14 dagar, ska ny häktningsförhandling hållas.

Hur lång tid tar det innan en häktad som dömts till fängelse hamnar på anstalt?

De flesta väntar mindre än 15 dagar. Ett mindre antal kan få vänta längre på grund av platsbrist på anstalter.

Hur många avviker från häkte varje år?

Under år 2006 avvek 10 häktade personer, därav 2 direkt från häkte.

Hur många sitter i häkte varje dag?

Under år 2006 satt i medeltal 1 831 personer i häkte varje dag.

Medeltal inskrivna på häkte åren 2005-2006, efter kategori.

Kategori	År	
	2005	2006
Gripna/anhållna	38	43
Häktade	1 504	1 517
Verkställighetsfall	373	316
Beslut av övervakningsnämnd	11	10
I förvar tagna enligt utl. lagen	46	25
Omhändertagna enligt lagen om vård av unga (LVU)	1	-
Omhändertagna enligt lagen om vård av missbrukare (LVM)	-	1
Övriga	7	9
Summa	1 981	1 922

Transporttjänsten

Vad är transporttjänstens uppgift?

Inom Kriminalvården finns ett stort behov av säkra och effektiva transporter av klienter. Dessa planeras och utförs av Transporttjänsten.

Transporttjänsten ansvarar för utrikestransporter och den del av inrikestransporterna som företrädesvis innebär förflyttning mellan anstalter och häkten. Ansvaret för övriga transporter, t.ex. inställelse till domstol eller sjukhusbesök, ingår i anstalternas och häktenas ordinarie verksamhet.

Hur är Transporttjänsten organiserad?

Kriminalvårdens transporttjänst är än så länge placerad i Göteborg, men planer finns att flytta huvudkontoret till Arvidsjaur. Arbetet utförs av transportförare som arbetar på de 24 lokalkontor som finns runt om i landet. 346 personer arbetar i Transporttjänsten.

Hur många transporteras varje år?

2006 transporterades ca 41 976 klienter inom landet och 1 029 till utlandet.

Vad kostar transporterna?

En inrikestransport kostade 2006 knappt 2 700 kr. En utrikestransport kostade drygt 43 200 kr och en transport utförd för Migrationsverkets räkning 62 650 kr.

Kriminalvården har i allmänhet kostnadsansvaret även i fråga om de transporter som utförs åt andra myndigheter.

Frivård

Vilka är frivårdens uppgifter?

Frivårdens verksamhet är i huvudsak inriktad på övervakning av villkorligt frigivna, skyddstillsynsdömda med eller utan kontraktsvård/samhällstjänst, intensivövervakning med elektronisk kontroll, arbete på häkten och anstalter samt personutredningsverksamhet.

Vad är en personutredning?

En personutredning är en utredning av en brottsmisstänkts personliga situation.

När utförs en personutredning?

Beslut om personutredning kan ske när åtal väcks, en misstänkt erkänt eller när det finns sannolika skäl för misstanke. Numera är utredningen inte obligatorisk, utan sker i allmänhet enbart när den troliga påföljden är skyddstillsyn.

Hur många utredningar genomförs per år?

27 051 personutredningar utfördes 2006. De allra flesta av alla personutredningar utfördes av frivårdens personal.

Vad går frivårdens arbete på häkten ut på?

Arbetsuppgifterna är främst tre; att genomföra personutredningar, att ta kontakt med blivande klienter samt att ansvara för de kurativa insatserna.

Vad går frivårdens arbete på anstalterna ut på?

I Sverige blir fängelsedömda villkorligt frigivna efter två tredjedelar av strafftiden. Under frigivningstiden ska klienten stå under övervakning. För att få kontinuitet under hela behandlingsperioden ska därför frivårdens handläggare hålla fortlöpande kontakt med blivande klienter.

Medeltalet frivårdsklienter, efter brott och år

År	2005	2006
Skyddstillsynsdömda	7 266	7 315
-därav kontraktsvård	1 268	1 385
-därav samhällstjänst	1 179	1 256
Villkorligt frigivna	4 930	4 809
Intensivövervakade	313	427
IÖV-utsluss	74	95
Summa klienter	12 583	12 646
Därutöver villkorlig dom med samhällstjänst	783	700
Därutöver klienter i anstalt med förord- nad övervakare	2 384	2 260

Finns det olika former av skyddstillsyn?

Ja, förutom renodlad övervakning finns kontraktsvård och samhällstjänst.

Vilka är de vanligaste huvudbrotten vid skyddstillsyn?

1 448 hade våldsbrott som huvudbrott, 1 278 tillgreppsbrott och 1 302 narkotikabrott/smuggling.

1 128 rattfylleri, 705 brott mot allmänhet och stat, 454 bedrägeri/förskingring, 187 rån, 136 trafikbrott (ej rattfylleri), 88 sexualbrott.

Hur många påbörjade övervakning under 2005?

12 928 klienter påbörjade övervakning. 6 947 var skyddstillsynsdömda och 6 035 var villkorligt frigivna.

Hur många av de övervakade är kvinnor?

12 982 klienter påbörjade övervakning. Av dessa var 1 496 kvinnor, eller 11,5 procent.

Vilka svarar för övervakningen?

Cirka 50 procent av de övervakade klienterna har en lekmannaövervakare. Resten sköts av tjänstemän inom frivården.

Hur många lekmannaövervakare finns det?

I början av 2007 hade 5992 klienter lekmannaövervakare.

Hur stor är ersättningen?

Ersättningen är för närvarande 150 kr/månad. Till det kommer en kostnadsersättning på 250 kr/månad.

Krävs speciella kunskaper för att bli lekmannaövervakare?

Nej. Däremot krävs intresse för människor och samhällsfrågor, god psykisk balans och – om möjligt – anknytning till klientens miljö och intressen.

Hur ofta ska övervakare och klient träffas?

Förutom ett planeringsamtal direkt efter domen, finns inget i lagstiftningen som reglerar antalet kontakter. Frekvensen avgörs istället från fall till fall med utgångspunkt från klientens behov.

Vad händer om klienten missköter sig?

Om misskötsamheten är allvarlig, kan en speciell övervakningsnämnd förlänga övervakningstiden. Vid skyddstillsyn återförs ärendet till domstol och vid villkorlig frigivning förverkas återstående strafftid (högst en månad).

Hur många av de övervakade är missbrukare?

Det bör understrykas att de uppgifter som lämnas redovisar hur många av klienterna som missbrukat narkotika de senaste två månaderna i frihet, samt hur många som missbrukar alkohol i sådan omfattning att det medför fysiska, psykiska eller sociala skadeverkningar för klienten eller hans omgivning.

År	Narkotika- missbruk Antal %	Bland- missbruk Antal %	Alkohol- missbruk Antal %	Inget känt missbruk Antal %	Summa
2006	2 957 28	1 787 18	1 880 19	3 515 35	10 139

Intensivövervakning (IÖV)

Vad innebär intensivövervakning?

Intensivövervakning innebär att en person som dömts till sammanlagt högst 6 månaders fängelse kan avtjäna sitt straff i hemmet utrustad med elektronisk fotboja. Den dömda får själv ansöka om denna möjlighet att fullgöra straffet.

Vilka var huvudbrotten för dem som påbörjade intensivövervakning 2006?

Huvudbrott	Antal	Därav kvinnor
Våldsbrott	458	10
Sexualbrott	61	-
Tillgreppsbrott	111	18
Rån, även grovt	3	-
Bedrägeri, förskingring, borgnärsbrott	63	5
Brott mot allmänhet och stat	227	23
Trafikbrott, ej rattfylleri	186	25
Rattfylleri, även grovt	1 476	158
Narkotikabrott/varusmuggling	270	26
Brott mot värnpliktslagen/lagen om vapenfri tjänst	34	-
Övrigt	145	10
Summa	3 034	275

Hur långa fängelsestraff hade de som fick domen omvandlad till intensivövervakning?

Strafftid(T)	2005		2006	
	Antal	%	Antal	%
T<1 mån	107	3,7	123	4,1
T=1 mån	1 379	47,8	1 395	46,0
1 mån<T<2 mån	55	1,9	51	1,7
T=2 mån	620	21,5	553	18,2
2 månader<T<3 mån	23	0,8	22	0,7
T=3 mån	321	11,1	326	10,7
3 mån<T	381	13,2	564	18,6
Summa	2 886	100,0	2 886	100,0

Får den som har intensivövervakning dricka alkohol under den tid som han avtjänar straffet?

Under den tid som den dömda fullgör straffet får han inte använda beroendeframkallande medel (alkohol, narkotika). Den som ställs under intensivövervakning ska lämna utandningsprov och/eller urinprov i samband med hembesök som genomförs av frivården.

Ska den som har intensivövervakning arbeta?

Ja, intensivövervakning innebär att den dömda ska vara i någon form av sysselsättning motsvarande minst halvtid.

Vad händer om den intensivövervakade bryter mot föreskrifterna?

Misskötsamhet leder normalt till att straffet i stället ska genomföras i fängelse.

Finns det någon som avböjer eller avbryter intensivövervakning?

5 879 erbjöds IÖV

4 489 ansökte om IÖV

3 034 påbörjade IÖV

260 avbröt IÖV.

Kontraktsvård

Vad innebär kontraktsvård?

Kontraktsvård är främst avsedd för etablerade missbrukare, där det finns ett klart samband mellan missbruk och brott. Istället för att avtjäna ett fängelsestraff på upp till två år, träffas ett kontrakt mellan domstolen och den dömda om vård på institution, i familjehem och/eller i öppenvård. Under 2006 dömdes 1 439 personer till kontraktsvård.

Vad händer om ett kontrakt bryts?

Om klienten avbryter behandlingen eller på annat sätt missköter sig, omvandlas domen till fängelse.

Vilka var huvudbrotten för dem som påbörjade kontraktsvård under 2006?

<i>Huvudbrott</i>	<i>Summa</i>	<i>Därav kvinnor</i>
Våldsbrott	223	8
Sexualbrott	8	-
Tillgreppsbrott	142	10
Rån, även grovt	46	4
Bedrägeri, förskingring, borgenärsbrott	42	6
Brott mot allmänhet och stat	91	8
Trafikbrott, ej rattfylleri	7	-
Rattfylleri, även grovt	494	73
Narkotikabrott/ varusmuggling	266	46
Brott mot värnpliktslagen/ lagen om totalförsvarsplikt	-	-
Övrigt	28	5
Summa	1 347	160

Samhällstjänst

Vad är samhällstjänst?

Samhällstjänst är en föreskrift som kan fastställas av domstolen i samband med dom till skyddstillsyn eller villkorlig dom. Samhällstjänst kan vara ett alternativ för den som annars skulle ha dömts till ett kortare fängelsestraff på en till två månader.

Vilka döms till samhällstjänst?

Främst ungdomar dömda för mindre grov brottslighet. Under 2006 dömdes 1 108 personer till samhällstjänst.

Hur lång är "strafftiden"?

Mellan 40 och 240 arbetstimmar.

Vilka är arbetsuppgifterna?

Arbetet kan utföras i första hand hos ideella föreningar, trosamfund eller andra liknande organisationer som inte drivs i vinstsyfte. Arbetet kan också utföras i arbetslag. Olika typer av offentlig verksamhet kan också förekomma.

Vilka var huvudbrotten för dem som påbörjade samhällstjänst under 2006?

<i>Huvudbrott</i>	<i>Summa</i>	<i>Därav kvinnor</i>
Våldsbrott	363	16
Sexualbrott	18	-
Tillgreppsbrott	105	6
Rån, även grovt	34	3
Bedrägeri, förskingring, borgenärsbrott	38	3
Brott mot allmänhet och stat	120	12
Trafikbrott, ej rattfylleri	17	-
Rattfylleri, även grovt	238	34
Narkotikabrott/ varusmuggling	152	13
Övrigt	23	1
Summa	1 108	88

Fängelse/Anstalt

Vad är anstalternas uppgift?

Verksamheten i anstalt ska utformas så att den främjar den intagnes anpassning i samhället och motverkar skadliga följder av frihetsberövandet. Anstaltsvistelsen ska från början inriktas på att vara en förberedelse för frigivningen.

Ska inte den dömda straffas i fängelset?

Nej. Själva frihetsberövandet utgör bestraffningen.

Hur många klienter tas in på anstalt varje år?

Cirka 10 500 som är dömda till fängelse.

Hur långa var straffen?

<i>Strafftid(T)</i>	<i>Antal nyintagna 2006</i>
$T < 2$ mån	3 107
$2 \text{ mån} < T < 6 \text{ mån}$	2 972
$6 \text{ mån} < T < 12 \text{ mån}$	2 023
$1 \text{ år} < T < 2 \text{ år}$	969
$2 \text{ år} < T < 4 \text{ år}$	859
$4 \text{ år} < T < 10 \text{ år}$	413
$T < 10 \text{ år}$	71
Livstid	14
Summa	10 428

Hur många livstidsdömda finns det?

I september 2007 verkställer 160 personer ett livstidsstraff i fängelse. 5 är kvinnor. Den äldsta är 79 år och den yngsta 23 år.

Hur många klienter sitter på anstalt varje dag?

Den genomsnittliga beläggningen under året 2006 var 4 781 intagna. Eftersom andelen ordinarie platser var 4 930, innebär det ett kapacitetsutnyttjande på 97 procent.

Vilka brott var de som togs in i fängelse 2006 dömda för?

<i>Huvudbrott</i>	<i>%</i>
Tillgreppsbrott	15,5
Narkotika/varusmuggling	21,9
Våldsbrott	16,8
Rattfylleri, även grovt	11,6
Brott mot allmänhet och stat	8,1
Trafikbrott, ej rattfylleri	6,9
Bedrägeri, förskingring	6,3
Rån, även grovt	4,0
Sexualbrott	3,5
Brott mot värnpliktslagen	0,1
Övriga brott	5,4

Hur ser åldersfördelningen mellan de intagna ut?

Åldern på de intagna är 16 år och uppåt.

93 % är mellan 21 och 54 år.

Medianåldern är 35 år.

Den största gruppen, 27,4 % är mellan 35 och 44 år.

Hur många är under 18 år?

7 unga togs in i anstalt 2006. Samtliga var 17 år och pojkar.

Hur många är utländska medborgare?

Under 2006 intogs 2 903 utländska medborgare i fängelse, vilket motsvarar 28 procent av samtliga dömda. 157 var kvinnor, vilket motsvarar 5,3 procent. De utländska klienterna kom från 114 länder.

Det finns ingen statistik för fängelsedömda svenska medborgare med invandrarbakgrund.

Hur många av de intagna är kvinnor?

Under 2006 togs 711 kvinnor in i anstalt, vilket innebär 6,8 % av samtliga intagna.

<i>År</i>	<i>Antal kvinnor</i>	<i>Andel %</i>
2003	730	6,8
2004	775	6,8
2005	717	6,7
2006	711	6,8

Vilka brott har kvinnorna begått?

136 var dömda för tillgreppsbrott

203 för narkotikabrott/smuggling

93 för trafikbrott, ej rattfylleri

64 för bedrägeri, förskingring

69 för rattfylleri

45 för brott mot allmänhet och stat

66 för våldsbrott

8 för rån, även grovt

5 för sexualbrott

Hur många barn var med i fängelse?

7 barn var med sin mamma i fängelset 2006.

Genomsnittstiden barn tillbringade i fängelse var 7 månader.

Unga kvinnor under 18 år?

Ingen kvinna under 18 år togs in i fängelse 2006.

Vad innebär kontaktmannaskap?

Kontaktmannaskap innebär att varje vårdare får ansvar för några intagna. I arbetet ingår bl.a. att i samarbete med den intagne, planera för studier och behandling och att hjälpa till med dagliga kontakter.

Rymningar och permissioner

Hur många klienter rymmer från de svenska anstalterna?

År 2006 avvek 652 klienter. 137 klienter direkt från anstalt. 123 av dessa var från öppna anstalter, vilka saknar egentliga rymningshinder, och 14 från slutna anstalter. 2 rymde vid transport och 513 under vistelse utom anstalt.

Hur många permissioner beviljas varje år?

40 491 permissioner beviljades år 2006.

24 066 från öppna anstalter och 16 425 från slutna anstalter.

Hur många permissioner missköts genom uteblivande?

Antalet misskötta permissioner har minskat kraftigt (med hälften) de senaste tolv åren.

298 eller 0,7 % missköttes genom uteblivande (kom inte tillbaka i rätt tid till anstalten) år 2006. Under 1994 missköttes 602 genom uteblivande.

Särskilda utslussningsåtgärder

Utslussningsåtgärder syftar till att minska risken för intagen att återfalla i brott och underlätta återanpassning i samhället. Sedan 1 januari 2007 finns fyra särskilda utslussningsåtgärder.

Frigång - innebär att intagen vistas utanför anstalten under dagtid och utför arbete, deltar i undervisning eller utbildning eller deltar i särskilt ordnad verksamhet.

Vårdvistelse - innebär att intagen vistas i ett familjehem eller ett hvb-hem (hem för vård och boende) och deltar i behandlingsverksamhet.

Halvvägshus - innebär att intagen vistas, under eget ansvar, i en miljö som är mer öppen än den i en öppen anstalt. Samtidigt får de ta del av det stöd och den hjälp som Kriminalvården

och andra myndigheter kan erbjuda.

Utökad frigång - innebär att intagen under kontrollerade former (intensivövervakning med fotboja) avtjänar straffet i bostaden. De ska utföra arbete, delta i undervisning eller utbildning, få behandling eller delta i särskilt anordnad verksamhet.

Kontroll/säkerhet

Vilka åtgärder har vidtagits för att förbättra säkerheten vid anstalterna?

Kriminalvården har under 2006 arbetat med att skapa såväl strategiska utgångspunkter för säkerhetsarbetet som att påverka säkerheten i detalj.

En förändrad säkerhetsstruktur har successivt införts med början på central nivå genom tillskapandet av en säkerhetsgrupp. Därefter har arbetet strukturerats på regional och lokal nivå.

Anstalterna har fått en ny säkerhetsklassificering. De slutna anstalterna delas i i klass A - E medan de öppna anstalterna bildar den egna gruppen F. Mest kontroll finns på de slutna klass A-anstalterna.

Det övergripande syftet med tydligare säkerhetsnivåer är att ha rätt intagen på rätt plats. Klassificeringen hör ihop med riskbedömningar som Kriminalvården gör för alla intagna.

Anstalterna i klass A utrustas för att klara de mest riskfyllda fångarna, medan andra fångar inte ska behöva sitta säkrare än vad som är nödvändigt. Det som avgör vilken klassning ett fängelse har är bland annat:

- förmågan att motstå rymningar
- förmågan att motstå fritagningsförsök
- förmågan att hantera svårighanterligt klientel

Nya säkerhetsenheter

Nya säkerhetsenheter byggs på Kumla, Hall och Saltvik och ska stå färdiga 2008/2009. Enheterna byggs speciellt för en liten grupp intagna (mindre än 1 procent), som genom att arbetsvägra, bråka och försöka begå allvarliga brott under vistelsen i anstalten, underminerar rehabiliteringen för andra intagna.

Den fysiska säkerheten på enheterna kommer att vara den högsta någonsin i svensk kriminalvård. De intagna kommer att vara föremål för omfattande insatser gällande sysselsättning och behandlingsprogram. Personalen som ska arbeta med Kriminalvårdens svåraste klientel kommer också att vara särskilt utvald.

Hur fungerar säkerheten på anstalterna?

Intagna på anstalt utsätts dagligen för olika typer av kontroll och säkerhetsåtgärder.

Visitationer kan ske flera gånger om dagen. Den vanligaste är sk ytlig kroppsvisitation där personalen känner utanpå kläderna. Regelmässig visitation sker alltid vid förflyttningar av klienter inom och utom anstalten. Vid besök visiteras klienten både före och efter besöket.

Anstalten har rätt att granska post som kommer till intagen, samt kvarhålla brev om innehållet kan utgöra fara för annans liv och hälsa eller om det kan påverka ordning eller säkerhet i anstalten.

Intagen kan placeras i avskildhet (inlåst i cell dygnet runt med undantag för den dagliga promenaden) om han uppträder våldsamt.

Klienter kan bära handfängsel (handboja) vid sjukhusbesök, bevakade besök, bevakade permissioner, eller när personal är med och avlyssnar telefonsamtal.

Intagna får lämna urinprov för att kontrollera att de inte har förtärt alkohol eller narkotika. Även blodprov kan tas och utandningsprov efter en permission.

Narkotikamissbruk

Uppgifterna redovisar hur många av de intagna som bedömts vara narkotikamissbrukare innan de togs in i anstalt.

Hur stor andel av de intagna är dömda för narkotikabrott?

2 280 hade narkotikabrott/varusmuggling som huvudbrott.

Hur stor andel av de intagna är narkotikamissbrukare?

Under 2006 togs 6 355 narkotikamissbrukare in i anstalt. Narkotikamissbrukarnas andel av det totala antalet intagna i anstalt har ökat.

66 % av klienterna med en strafftid över två månader var narkotikamissbrukare och 48 % av klienterna med en strafftid under två månader.

Vad görs för att försvåra missbruk på anstalterna?

Kontroller i form av visitationer i intagnas bostadsrum och anstalternas gemensamma utrymmen är ett sätt att förhindra missbruk inne på anstalterna. Sammanlagt utfördes 81 542 grundliga visitationer av celler under 2006 och drygt 81 541 grundliga visitationer av övriga lokaler och urinprov för kontroll av drogfrihet.

Använder Kriminalvården hundar för att eftersöka narkotika på anstalterna?

Ja, Kriminalvården använder sig av hundar för att eftersöka narkotika. I mitten av 2007 fanns det 12 narkotikasökande hundar i kriminalvården. Det är en kraftig förstärkning jämfört med 2002, då det fanns 2 hundar i tjänst.

Hur kan man kontrollera om narkotika används i anstalterna?

Intagna i anstalt kan anmodas att lämna urinprov om de misstänks vara påverkade. Även stickprovsvisa urinprov tas. Det totala antalet analyserade prov som togs under 2005 uppgick till 98 500 st. I genomsnitt får en intagen lämna urinprov för narkotikakontroll var 18:e dag.

Finns det särskilda platser för narkotikamissbrukare?

1 januari 2006 fanns det 1 488 motivations behandlingsplatser, varav 490 av dem vid de sju behandlingsanstalterna.

Kan Kriminalvården se till att anstalterna hålls helt narkotikafria?

Arbetet med att utveckla metoder för att kartlägga och nedbringa förekomsten av narkotika pågår fortlöpande. Arbetet innebär en ständig avvägning mellan den frihetsberövade klientens integritet och möjligheter till kontakt med omvärlden och hårda restriktioner.

Är narkotikaproblemet i första hand ett kontrollproblem?

Kontroll är en nödvändig men inte tillräcklig komponent för att hantera narkotikaproblemet. Programverksamhet och motivationsarbete är lika viktiga faktorer för att på ett långsiktigt och konstruktivt sätt hantera narkotikafrågan.

Intagnas sysselsättning

Vad är målet med sysselsättning?

Inom svensk kriminalvård är det frihetsberövandet och inte innehållet i kriminalvården som utgör bestraffningen. Tiden ska istället användas för att minska riskerna för återfall i brott genom att skapa möjligheter för klienten att efter fängelset leva ett liv utan brottslighet.

Har alla intagna samma förutsättningar?

Nej, givetvis inte. Har en intagen behov av utbildning, arbets träning, medicinsk, psykologisk eller annan särskild behandling kan det ersätta det traditionella arbetet – om det kan ske med hänsyn till anstaltstidens längd och den intagnes förutsättningar.

Vad finns det för sysselsättning?

Under 2006 var den totala sysselsättningen fördelad på följande områden:

- arbetsdrift 21 %
- intern service 17 %
- utbildning 12 %,
- brotts- och missbruksrelaterade program 4 %
- annan strukturerad verksamhet 13 % varav självförvaltning 3 %
- frigång 2 %.

Vad bestämmer vilken sysselsättning en intagen ska ha?

På många anstalter bedrivs särskild introduktionsverksamhet. Där får de intagna lära känna anstalten och blir informerade om gällande lagar och regelsystem. Samtidigt prövas deras teoretiska kunskaper, intressen och motivation.

Prövningen utgör sedan underlag för var inom sysselsättningen den intagne placeras.

Brotts- och missbruksrelaterade program

Många brott begås som en följd av beroende eller bristande insikter. Vad gör kriminalvården för att motverka detta?

Kriminalvården satsar stora resurser på att bryta kriminella beteenden och öka kunskap och insikter. Förutom traditionella metoder, som t ex utbildning och social rehabilitering, finns ett stort utbud av nationella behandlingsprogram.

Vad är syftet med programmen?

Utgångspunkt är klientens brott eller missbruk. Syftet är att minska risken för återfall genom att öka insikten om missbruks- och brottsorsaker och konsekvenser. Både för klienten själv och för omgivningen, som t ex brottsoffer.

Arbete

Vad innebär arbete?

I Kriminalvården bedrivs tillverkning på rent marknadsmässiga grunder. Målsättningen är att den intagne ska arbeta på ett sätt som i så hög utsträckning som möjligt motsvarar sättet att arbeta utanför murarna.

Man arbetar inom områden som industriellt arbete, jordbruks- och skogsarbete, service-/tjänstearbete samt hantverksarbete. En del av tillverkningen består av egna produkter som säljs via grossister och återförsäljare. Dessa marknadsförs under namnet KrimProd.

Får de intagna någon lön för sitt arbete?

Ja, även för studier och annan sysselsättning. Ersättningen är cirka 10 kronor/timmen.

Annan strukturerad verksamhet

Vad är annan strukturerad verksamhet?

Social färdighetsträning är ett exempel på en strukturerad verksamhet som innebär att den intagne får praktisk träning i vardagslivets problem. Det handlar t ex om att lära sig städa, tvätta och laga mat. Men också om att kunna planera sin privata ekonomi.

Utbildning

Vilka utbildningsmöjligheter finns?

Utbildningen, som i allmänhet sker på deltid, kan vara såväl teoretiskt som praktiskt inriktad. Studieverksamheten omfattar till exempel grundläggande vuxenutbildning, yrkesutbildning, eftergymnasial utbildning, arbetsmarknadsutbildning, föräldrautbildning med mera.

Hur är utbildningen organiserad?

Kriminalvården är själv huvudman för klientutbildningen och står under Skolverkets insyn. Ett hundratal behöriga gymnasielärare inom olika ämnesområden är anställda av Kriminalvården.

Vad innebär grundläggande vuxenutbildning?

Utbildningen motsvarar grundskolan samt gymnasieutbildning.

Vad innebär yrkesutbildning?

Merparten av klienterna kan av olika skäl – till exempel straffets längd – inte ges en komplett yrkesutbildning under anstaltsvistelsen. Det finns dock möjlighet att påbörja en kvalificerad utbildning, för att sedan avsluta den efter frigivningen.

Vid ett tjugotal anstalter anordnas i samarbete med Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) så kallad arbetsmarknadsutbildning. En av fördelarna med detta arrangemang är att den som inte hinner med en hel kurs, kan fortsätta ute i samhället efter frigivningen.

Vad gör studieförbunden?

På många orter är studieförbunden till stor hjälp för att få till stånd studier och meningsfull fritidsverksamhet, främst genom kulturprogram och studiecirkelar. Musikprogram, föreläsningar och kurser i skapande verksamhet samt om natur och miljö är exempel på sådana insatser.

Personal

Hur många arbetar i Kriminalvården?

I september 2007 hade Kriminalvården 9279 anställda.

Hur många är kvinnor?

45,6 % är kvinnor.

Vad är genomsnittsåldern på personalen?

Genomsnittsåldern är 44 år.

Finns det olika yrkeskategorier?

Ja, det finns chefer, kriminalvårdsinspektörer, frivårdsinspektörer, klient- och personalhandläggare, kriminalvårdare, produktionsledare, programpersonal, sjukvårdspersonal, fastighets- och förrådspersonal, kökspersonal, lokalvårdare, inspektörer, administrativa handläggare och administrativa assistenter.

Vilka är det flest av?

Den största gruppen är kriminalvårdare, 5 122 st.

Hur hög är sjukprocenten?

År 2005 var sjukprocenten för samtliga anställda 6,4 procent.

Kostnader

Vad kostar kriminalvården varje år?

Drygt 5,6 miljarder per år.

En intagen i anstalt kostar i medeltal/dygn 1 767 kronor.

En klient i frivården kostar i medeltal/dygn 164 kronor.

En klient i häkte kostar i medeltal/dygn 1 925 kronor.

Organisation

